

สมการคอร์รัปชัน : แก้โจทย์ บวก ลบ คุณ หาย ในสังคมไทย

สิทธิกร นิพภายะ

อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คอร์รัปชัน เป็นปัญหาสำคัญของการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์เพื่อตนเอง หรือการคอร์รัปชันระดับนโยบายของนักการเมืองที่ออกนโยบายมุ่งเอื้อประโยชน์ส่วนตน มากกว่าการพิจารณาถึงประโยชน์ของชาติ หนังสือเรื่อง **“สมการคอร์รัปชัน : แก้โจทย์ บวก ลบ คุณ หาย ในสังคมไทย”** โดย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ภายใต้การสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) นำเสนอปัจจัยกำหนดปัญหาคอร์รัปชัน ตามกรอบแนวคิดของศาสตราจารย์โรเบิร์ต คลิตการ์ด (Robert Klitgaard) แห่งมหาวิทยาลัย Claremont ประเทศสหรัฐอเมริกา

ศาสตราจารย์คลิตการ์ดได้นำเสนอกรอบแนวคิดปัญหาการคอร์รัปชันจาก **“สมการคอร์รัปชัน”** ที่ว่า

คอร์รัปชัน (Corruption)

= การผูกขาด (Monopoly) + การใช้ดุลยพินิจ (Discretion)
- กลไกความรับผิดชอบ (Accountability)

จากสมการดังกล่าว ปัญหาคอร์รัปชันจะเพิ่มขึ้น หากเศรษฐกิจผูกขาดและเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้ดุลยพินิจมากขึ้น ในทางตรงกันข้าม ปัญหาคอร์รัปชันจะลดลง หากสังคมได้ออกแบบกลไกความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

หนังสือสมการคอร์รัปชันเล่มนี้ได้เล่าเรื่องปัญหาการคอร์รัปชัน ผ่านบทสัมภาษณ์ นักวิชาการ นักคิด และนักปฏิบัติ ผู้คร่ำหวอดกับปัญหาการคอร์รัปชันในเมืองไทย ภายใต้กรอบแนวคิดสมการคอร์รัปชัน ของศาสตราจารย์คลิตการ์ด นอกจากนี้ หนังสือเล่มนี้ ยังได้เพิ่มเติมประเด็น “การเมืองแบบเปิด” ด้วยเห็นว่า การมีส่วนร่วมจากประชาชนและการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสเป็นหลักการพื้นฐานในการต่อสู้กับปัญหาการคอร์รัปชัน

การผูกขาดทำให้ผู้ประกอบการที่มีอำนาจผูกขาดกอบโกยกำไรอย่างไร้ขอบเป็นกำ การผูกขาดจึงเป็นที่ปรารถนาของผู้ประกอบการ วิธีการหนึ่งให้ได้มาซึ่งอำนาจ

ผูกขาดดังกล่าวคือ การเสนอผลประโยชน์ให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อแลกกับการออกและหรือบังคับใช้กฎระเบียบ ที่ให้อำนาจผูกขาดแก่ผู้ประกอบการ หนังสือเล่มนี้ได้บอกเล่าผลของการผูกขาดต่อปัญหาการคอร์รัปชันจากการสัมภาษณ์คุณสมฤณี อาชวานันทกุล นักวิชาการอิสระ และ ดร.เดือนเด่น นิคมบริรักษ์ จากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย

ในโลกที่การคาดการณ์บริบทในอนาคตสามารถคาดการณ์ได้ยาก การออกกฎระเบียบอย่างสมบูรณ์เพื่อกำกับพฤติกรรมของคนในสังคมย่อมยากยิ่ง ด้วยเหตุนี้ กฎระเบียบต่าง ๆ จึงมักเปิดให้ผู้รักษาการตามกฎระเบียบมีดุลยพินิจ การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐมีโอกาสนำไปสู่การคอร์รัปชันได้ หนังสือเล่มนี้ได้สัมภาษณ์ ดร.ธานี ชัยวัฒน์ จากคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ ดร.นิพนธ์ พัวพงศกร จากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาแห่งประเทศไทย เกี่ยวกับปัญหาการใช้ดุลยพินิจกับการคอร์รัปชันในสังคมไทย

ปัญหาการคอร์รัปชันจะลดลง หากมีการออกแบบกลไกความรับผิดชอบที่ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้จากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาสังคม หนังสือเล่มนี้สัมภาษณ์ทั้งนักวิชาการอย่าง ดร.นวลน้อย ตริรัตน์ ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และภาคประชาสังคมที่มีบทบาทตรวจสอบปัญหาการคอร์รัปชันในภาครัฐ อย่าง ดร.มานะ นิมิตรมงคล เลขาธิการองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) คุณบุญยืน ศิริธรรม ประธานสหพันธ์องค์กรผู้บริโภค และอดีตสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดสมุทรสงคราม คุณดาววัลย์ จันทร์หัสดี มูลนิธิบูรณะนิเวศและแกนนำชาวบ้านที่เคลื่อนไหวต่อต้านการทุจริตในโครงการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียคลองด่าน และคุณอริคม คุณาวุฒิ บรรณาธิการบริหาร นิตยสาร Way ในประเด็นดังกล่าว

ส่วนสุดท้ายของหนังสือ นำเสนอความสำคัญของการเมืองแบบเปิด การมีส่วนร่วมของประชาชน และการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส ซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นต่อการแก้ไข ปัญหาการคอร์รัปชัน ผ่านบทสัมภาษณ์ ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ ประธานสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และ ศ.ดร.ผาสุก พงษ์ไพจิตร จากคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ด้วยบทสัมภาษณ์ทั้งนักวิชาการ นักคิด และนักปฏิบัติ ที่ตรงประเด็นและกระชับ ภายใต้กรอบการนำเสนอที่ชัดเจนไม่ว่าเรื่องการผูกขาด ดุลยพินิจ กลไกความรับผิดชอบ และการเมืองแบบเปิดหนังสือ **“สมการคอร์รัปชัน: แก้โจทย์บวกลบคูณหายในสังคมไทย”** จึงเป็นคู่มือช่วยให้ประชาชน ตีและแก้โจทย์ปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทยได้อย่างชัดเจน

ชื่อหนังสือ: สมการคอร์รัปชัน : แก้โจทย์ บวก ลบ คุณ หาย ในสังคมไทย

บรรณาธิการ: พีระพงษ์ เตชะทัตตานนท์

จัดทำโดย: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

จัดพิมพ์โดย: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ปีที่พิมพ์: 2560

ในราชการมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เหตุขัดข้องนำจ่ายผู้รับไม่ได้

1. จำหน้าซองไม่ชัดเจน
2. ไม่มีเลขที่บ้านตามจำหน้า
3. ไม่ยอมรับ
4. ไม่มีผู้รับตามจำหน้า
5. ไม่มารับตามกำหนด
6. เลิกกิจการ
7. ย้าย ไม่ทราบที่อยู่ใหม่
8. อื่น ๆ

ลงชื่อ.....

กรุณาส่ง

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ 2/2521
ไปรษณีย์หน้าพระลาน